

איוה כפרי | לבה
Iva Kafri | Lava

18.5-1.7.2023

שיח גלריה בהשתתפות האמנית : שבת, 3 ביוני, 12:00

בתערוכה "לבה", מציגה איוה כפרי שישה ציורים גדולים על בד ונייר, ופלישה לחלל בצורת שני עמודים מצוירים באדום ופחם. למרות שאין בהם הדבקות, העין קוראת את הדימויים בציורים כקולאז' - באלה ניתן לזהות דמות, פרספקטיבה ארכיטקטונית, שירבוט וכתמויות בחומריות שונה. הציורים נעשו בפחם, צבע אקרילי, עופרת כפיגמנט, עפרון, וגיר. העין מזהה בציור אחד צמחייה, אש, מים, בקתה, דמות מכונפת מסדרת ההדפסים של פרנסיסקו גויה "לוס קפריצ'וס", דמות בעירום חזיתי מישירה מבט מציור של פאול גוגן, פניה של נפרטיטי מלכת מצרים, העכביש של אודילון רדון, גרסא של פרנסיס בייקון לציור של ון גוך, דמות אם מפסל פוריות אפריקאי. דמויות אלה הופיעו על גלויות והשראות שכפרי חזרה אליהן עוד מימי לימודיה. לדימויים אלה מתולדות האמנות, יש מימד ביוגרפי, מעין אלמנטים של ההתחלה, כמו הלבה שבשם התערוכה - אנרגיה מתקרשת. אדמה פוריה.

בתערוכתה הקודמת בגלריה רו-ארט "אדמה" (2020), כפרי התחילה להציג דמויות בציורים דו מימדיים בחלל, אחרי שפיתחה משך עשור וחצי גוף עבודות שמתנסח בצורות, חומרים וצבעים בחלל התערוכה כמיצב ציורי. ההצבות של כפרי ייצרו דימויים משתנים בשקיפות ובמסגור, תוך כדי התנועה של הצופה. ב"לבה" כפרי נכנסת לבטן האדמה ובעוד הקו שלה ממשיך מתוך הציורים ומנכיח את עצמו בחלל הגלריה, על גבי העמודים, הציורים עצמם אוצרים אנרגיה מרובת מישורים, צבעים, תנועות ומחוות - האינטנסיביות וריבוי הפרספקטיבות על הבדים מכניס את העין למצב של תנועה שמחברת ומנתקת בין אלמנטים בציור - העין נעה על הבד והנייר של כפרי כאילו הם חלל מרובה שכבות.

החלל שבו כפרי ציירה את ציורי "לבה" הוא הסטודיו החדש-ישן שלה. כפרי חזרה לעבוד בחדרה בבית הוריה אחרי מות אמה, שם כנערה התחילה לצייר לראשונה. אחרי שהיתה מזוהה כאמנית עם יציאה מהציור והצגה של התערוכה כעבודת מיצב אחת - מעין פירוק של הציור לאלמנטים דו-מימדיים ותלת-מימדיים - כפרי פוגשת את המחווה הציורית של היד, כצורה של ייצור והפעלת חלל. בציורים ב"לבה" המט והמבריק, הקו והנזילה ממסגרים אחד את השני. היכולת של כפרי למחוות עוצמתיות, נוכחת בציורים באופן שמדגיש את החומריות שלו. הדמויות הנשיות בציורים מיישירות מבט, מגיבות לצופה בחלל התערוכה. כמו תרגיל צילום "רי-פוטו" שמשחזר תצלום קיים, החזרה לחדר ילדותה, החזירה את כפרי לציורים הראשונים שלה, למשל, ציור של מתנדבת אמריקנית בקיבוץ עין החורש, אותו ציירה בגיל שלוש-עשרה, על פי תצלום מספרו של דוד שלה איתמר כפרי (תצלומים בשחור-לבן מ-1977-1986). כתמויות הציור, שמכניסה לתצלום צבעים עזים, מדגישה את נוכחות הדמות - בחורה צעירה בבגדים קצרים ישובה בחדר, מישירה מבט וגוף למצלמה. כנערה, כפרי מצאה בפירוק צבעוני מעין פוביסטי של האלמנטים, את הדרך להפנים את העוצמה שזיהתה בדמות - את הסימבוליזם שלה. במובן זה, אותה מתנדבת השפיעה על כפרי, לצד אמניות ונשים אחרות, בכך שהציעה נוכחות נשית עוצמתית. את הגישה הזאת יישמה כפרי בעבודות המיצב שלה, שדרשו ואף השיגו שליטה בחלל התערוכה.

החדר עצמו, חדר הילדות של כפרי, בו למדה להכיר את עצמה כאמנית, משקיף על האופק והים הפתוח, ובה בעת דחוס בזכרונות של התבגרות ופרידה ורגשות של גילוי-עצמי וגעגועים. בציור יש כמה שפחות רווח בין הציירת לבין הציור. כפרי משתמשת בצורות שפיתחה במיצביה כדי לצייר - עם המעבר בחזרה לסטודיו החדש-ישן שלה, בנובמבר האחרון, אל האנגריה הקבועה, היציבה של עבודה יומיומית בסטודיו, נלוותה תחושה של דחיפות ציורית. ההנחה של חפצים ומשטחי צבע בחלל, התחלפה בחדות גילוי ציורי, שראשית התבצע ורק אז משמעותו נחשבה. באופן העבודה של כפרי, הסטודיו הוא לא מקום אלא גם זמן - הזמן של הסטודיו מכניס לריכוז וזרימה. הבחירה בצבעים היא לא שרירותית, היא חיבורית - אין גורל, אלא יופי של אינטואיציה. האקראי הוא בלתי נמנע, והנוכח כאן ועכשיו הוא אינסופי. כל אלמנט מתחבר לאחר וגם עומד בפני עצמו. כפרי מאפשרת לציוריה מקרים להראות את פניהם. הסטודיו הקודם ששירת את כפרי כעשור, פתאום נראה כמו גירסא של חדר הילדות שהיה הסטודיו הראשון והפך להיות הנוכחי - השיבה הביתה חוזרת תדיר, כשחיה בפריז ובאה לביקורים, באלבומים ומחברות ישנות, גלויות ואיחוי החללים השונים בהם עבדה כאמנית. אל מול הציורים של איוה כפרי העין מגלה את עצמה שוב כשריר וכמו בציור - המקרי הוא המוחלט.

יהושע סימון, מאי 2023

איוה כפרי (נ.1981) חיה ועובדת בתל אביב. היא בוגרת תכנית ה-MFA של École nationale supérieure des beaux-arts de Paris, שם קיבלה תואר ENSBA כסטודנטית של ז'אן מארק בוסטמנטה ודומיניק גוטייה. כפרי הציגה תערוכות יחיד במוזיאון תל אביב לאמנות ובגלריה רו-ארט בתל אביב. עבודותיה הוצגו בתערוכות קבוצתיות רבות בארץ ובעולם, בין השאר במוזיאון פתח תקווה לאמנות, בביאנלה הראשונה לאמנות עכשווית בהרצליה, La Générale en Manufacture in Sèvres בצרפת, Vault and Tape Modern בברלין, ובגלריה Tilton בניו יורק. כפרי הינה זוכת פרס רפפורט לאמן צעיר לשנת 2013 ממוזיאון תל אביב.